

Nr 24.

Av herr **Ander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 4, med förslag till lag om arbetstidens begränsning.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 4 till riksdagen med förslag till lag om arbetstidens begränsning ha de mindre industriidkarna och hantverkarna runt om i landet blivit allvarligen bekymrade för sina existensmöjligheter för framtiden. Dessa mindre industriidkare och hantverkare ha ej samma möjligheter att genom tekniska förbättringar i driften gottgöra sig för den minskade arbetstiden och den därav förorsakade högre produktionskostnaden, ej håller ha de samma förutsättningar att på annat sätt, t. ex. genom prisförhöjningar å den färdiga produkten, hålla sig skadeslösa, som storindustrien. Följden blir då den, att, om dessa mindre industriella inrättningar och hantverk skola kunna hållas i gång, allmänheten för med väsentligt förhöjda priser på arbetsprodukterna får lämna ersättning för olägenheterna med den förkortade arbetstiden. Vi få högre priser på skor, kläder, byggnader, redskap och reparationer. Mest kännbart kommer detta att drabba landsbygden, där den mindre industrien och hantverket under de sista årtiondena gått tillbaka och på vissa orter helt nedlagts. Våra byskomakare och skräddare ha så gott som försvunnit, och smeder och mindre reparationsverkstäder finnas nu nästan uteslutande endast vid större samhällen.

Kommer nu denna föreslagna begränsning av arbetstiden till stånd, så torde med säkerhet dessa småverkstäder och hantverkare ytterligare komma att reduceras till stor förlust icke endast för en stor del av dem själva som förlora sina egna självständiga existensmöjligheter utan även för landsbygds- och jordbruksbefolkningen, som ej kan få sitt behov av de förnödenheter, som den mindre industrien och hantverkarna producera, fyllt genom dessa i närheten varande verkstäder och hantverkare, utan måste den då i så fall nödgas köpa i den allmänna handeln industriprodukter, som äro både dyrare och av sämre kvalitet.

Den mindre industri, som kanske kännbarast kommer att drabbas av denna lag, om den blir antagen, är de s. k. tullkvarnarna. Dessa kvarnar ha i allmänhet så få arbetare, att skiftindelning av arbetstiden icke kan genomföras, synnerligast som mäldtillgången är mycket varierande under olika tider på året. Särskilt före helgar och i all synnerhet veckorna före jul önska en stor del mäldägare förmåla stålsikt och annan tidsödande mäld, och behöver kvarnarnas kapacitet då i möjligaste mån utnyttjas, såvida ej allvarliga olägenheter skola orsakas lantbrukarne och andra mäldkunder.

Landets tullkvarnar ha under de senaste åren, på grund av spannmålsregleringen och de därigenom väsentligt inskränkta förmalningsmöjligheterna, arbetat under synnerligen tryckta förhållanden, och har som följd därav personalen måst i viss mån begränsas. Skulle nu på grund av lagstadganden denna få i regel fördubblas, ställas innehavarna av tullkvarnarna inför ett så gott som olösligt problem: först svårigheten att anskaffa tillräckligt med fackkunnig arbetskraft och vidare de ekonomiska konsekvenser, som måste bliva en följd av personalens kraftiga och hastiga ökande, synnerligast som denna personal under vissa tider svårigen kan beredas lämplig sysselsättning.

För att bespara den mindre industrien och hantverket dessa befärade olägenheter, bekymmer och ekonomiska svårigheter torde det nu vara klokast, att lagen ges en sådan formulering, att de helt lämnas oberoende av denna lagstiftning.

Jag får därför vördsamt hemställa,

att riksdagen behagade besluta, att första punkten i § 1 lagen om arbetstidens begränsning måtte få följande lydelse:

Denna lag äger tillämpning å varje rörelse, industriell eller icke, vari flera än fyra arbetare användas till arbete för arbetsgivarens räkning.

Stockholm den 21 augusti 1919.

J. A. Ander.